

D/S «**Svein Jarl**» (M. F. P. B.) av Trondhjem.

Reg. ton br.: 1136, last: kul, edelagt paa reise fra Workworth til Kirkenes. Omkommet: 12.

Sjøretten i Trondhjem gjør vitterlig:

Aar 1915 den 30te juni blev sjøret sat i retslokalet i Hornemannsgaarden, administrert av byfogden under medbetjening av de faste sjøretsmedlemmer: agent Einar Dyblie og havnefoged L. Helgeby.

Hvor da foretokes ny sak nr. 89/1915:

Sjøforklaring over D/S «**Svein Jarl**»s mandskap.

Rotterdam 15de juni 1915.

Rapport.

D/S «**Svein Jarl**» avgik fra Warkworth i England den 9de juni kl. 0,15 em. Reisens maal var Kirkenes i Norge. Skibet var kullastet, dypgaaende forut 14,6', agter 15,6' samt i alle dele sjøklart med skalkede loker og klar gjorte livbaater. Disse var dog ikke utsvingt. Kl. 3 em. sattes vakten, og 2den styrmand gik ind med første frivakt. Kl. 8 em. kom denne atter paa broen og var da alt i orden. Kursen var N.O., vinden løi, S.W.lig samt overskyet. Kl. 11½ opdagedes en lanterne et par kompasstreker paa bakkord baug; det viste sig at være lanternen til en hollandsk fiskerkutter. Kl. 11¾ saa 2den styrmand en undervandsbaat passere skibets baug neppe en skibslængde fremover. Denne underrettet kapteinen som sat i officersmessen sammen med 1stemaskinisten. Kapteinen kom øieblikkelig op paa broen og baade han, 2denstyrmanden og rormanden kunde nu tydelig se undervandsbaaten som gik med hele taarnbygningen over vandet. I næste øieblik skedde eksplosionen. Denne var saa voldsom, at hele forskibet, hvor torpedoen traf, blev flænget op og en søile av vand, kul og jernsplinter stod op igjennem lokerne i høide med mastetoppene. Man gik øieblikkelig igang med utsætning av bakkords livbaat, men før man fik denne opheist borede forskibet sig under vandet, krænget over til bakkord og tok besætningen ved livbaaten med sig. Det sidste som blev set var agterskibet, som stod ret op og ned i sjøen med propellen gaaende fuld fart forover. Fra det øieblik, torpedoen traf skibet,

til det forsvant varede neppe 30 sekunder. De av besætningen, som ikke blev trukket tilbunds i dragsuget, klamret sig fast til planke, loker, landganger og andet løst træverk som fløt omkring. Det lykkedes en av frivakten at komme ut av ruffen og han traf, saasnart han kom i vandet, paa den travalje (arbeidsbaat) som hadde ligget paa forskibet til reparasjon. Det lykkedes ham ved hjælp av en balje, som kom flytende, at øse baaten læns og traf han, utsaa morgen den 2den styrmand drivende paa en planke. Denne kom sig da op i baaten. Straks derefter hørtes nødrop nede i læ, et par bordender blev sparket løs og med disse rodde man saa, saa godt det lot sig gjøre, efter lyden. Efter et kvarters roning opdagedes saa kapteinen flytende paa en stor landgang og blev han straks tat op i baaten. Nogen anden var da ikke at opdagte. Roningen fortsattes derpaa nedover til en fiskekutter, men møtte paa veien en damper (antagelig norsk, Klavenes & co.), men blev paa grund av avstanden ikke opdaget ombord, hvorpaa kursen igjen blev sat for fiskekutteren, hvor man blev optat omtrent kl. 5 om morgen den 10de juni. Fartøjet var den hollandske fisker «Willem», kapt. Cornelius Keus, hjemmehørende i Scheveningen. Omtrent kl. 6½ hørtes fra fiskeren nødrop, hvorpaa et par mand gik i baaten og ombordbragte to mand til av besætningen som kom flytende paa en stor træleider. Disse fortalte, at de hadde været fire isammen, men at de to andre, en matros og en fyrbøter, hadde bukket under for kulden og anstrengelserne. Til den øvrige del av besætningen saaes intet, tiltrods for, at fiskeren forblev paa stedet den dag. Fredag den 11te juni satte saa kutteren seil styrende S.W. over indover mot kysten for mulig at træffe et forbigeaende fartøi, men forgjæves. Da skipperen av frygt for miner ikke turde gaa nærmere kysten, vendte man og satte kursen S.O. over, men hverken lørdag eller søndag opdagedes noget fartøi. Da vinden i løpet av søndagen sprang om til nord, satte fiskeren kursen for Scheveningen. Ankom utenfor Scheveningen kl. 6 em. mandag den 14de juni, men kunde paa grund av lavvande ikke komme ind før kl. 4 fm. den 15de juni 1915.

Randers.

Videre foreviste han utskrift av sjøforklaring, avholdt for generalkonsulatet i Rotterdam den 17de juni 1915.

Han begjærte sjøforklaringen fremmet, og forklaring avgitt, foruten av kapteinen, av de gjenlevende av skibets mandskap, nemlig 2den styrmand Johannesen, matroserne Albert French og Teodor Tobiassen.

Baumann bemerket, at den tyske konsul hersteds er varslet om sjøforklaringens avholdelse.

For skibsinspektøren i vesten- og nordenfjeldske distrikt møtte skibstilsynsmann R. Wisloff.

For Krigsforsikringen var tilstede overrettsakfører Blom.

Som tolk fungerte edsvoren translater Gabriel Meisterlin.

Fremstod føreren av D/S «Svein Jarl», Kristian August Randers, 43 aar gammel, bopæl Trondhjem.

Han henholdt sig, med hensyn til ulykken, til den fremlagte rapport, som derefter blev oplæst og vedtatt som rigtig.

Kapteinen tilføiet, efter eksamination, at ulykkesstedet efter antal gangtimer og dampskibets fart var ca. 75 kvartmil nordøst av Longstone fyr. Da komparenten kom op paa broen, saa han undervandsbaaten et par streker paa bakkord baug. Den styret mot sat kurs av «Svein Jarl», og gik, saavidt kunde sees, med fuld fart hele tiden. Tvers av «Svein Jarl» var den antagelig i en avstand af 40—50 favner. Undervandsbaaten gik med hele taarnbygningen over vandet. Den gav intet signal, og der observertes intet lys fra den. «Svein Jarl» hadde de nationale farver malt i vertikale striper for og agter. Skibets navn og «Norge» var malt midtskibs. Der var ingen lysapparater utsat for at lyse paa farverne eller navnet, men det var ikke mørkere, end at komparenten antar, at alt dette maatte kunne sees fra undervandsbaaten. Nogen torpedo i vandet observertes ikke.

Komparenten tilføier, at han med bestemt het antar, at ekspllosionen skriver sig fra en torpedo, utskutt fra undervandsbaaten. Komparenten har siden nytaar to ganger hver maaned seilet over dette farvand, og har aldrig set miner paa det sted, hvor ekspllosionen skedde. Heller ikke har han hørt, at andre

farteier har observert miner her. Ekspllosionen skedde umiddelbart efter at undervandsbaaten hadde git høire ror. Den laa da tvers av «Svein Jarl»s bro paa bakkords side, og som nævnt i en avstand af 40 til 50 favner.

Hvilken nationalitet, undervandsbaaten hadde, kan komparenten ikke oplyse. Han har ikke paa sine reiser tidligere paatruffet undervandsbaater saa langt fra den engelske kyst.

Ekspllosionen skedde kl. $11\frac{3}{4}$ aften, engelsk tid.

«Svein Jarl»s lanternner var i fuld orden.

Paa «Svein Jarl» blev ingen rorforan dring foretat. Der holdtes stødig kurs hele tiden (misvisende nordost, paa styrekompasset nordost halv nord).

Skibets besætning bestod af 17 mand. Av disse blev, foruten komparenten, reddet 2den styrmand Johannesen samt matroserne Tobiassen, French og Nyborg. Der savnes følgende:

1ste styrmand Fasting, 1ste maskinist Johnsen, 2den maskinist Aanes, stuert Grøn, kok Tillman, matroserne Hals og Løvlie, letmatros Martinsen samt fyrbøterne Ovesen, Johnsen, Tobiassen og Larsen Vesterberg.

Paa foranledning av overrettsakfører Blom oplyser kapteinen, at dampskibet «Svein Jarl» ikke hadde hat noget havari eller uheld siden sidste veritasbesigtigelse ved paasketider i London.

Oplæst og vedtatt. Kapteinen avtraadte.

Fremstod som 1ste vidne Einar Toralf Johannesen, 23 aar gammel, 2den styrmand paa D/S «Svein Jarl», bopæl Kristiania.

Som 2det vidne Teodor Albert Tobiassen, 31 aar gammel, matros paa «Svein Jarl», bopæl Trondhjem.

Som 3dje vidne Albert French, 19 aar gammel, matros paa «Svein Jarl», bopæl Galveston i Amerika.

Vidnerne formantes til sandhet og fore holdtes edens betydning, samt straffen for mened, hvorefter 2det og 3dje vidne foreløbig avtraadte.

1ste vidne, Einar Toralf Johannesen, for klarte sig derefter overensstemmende med den fremlagte rapport, som blev oplæst og av vidnet vedtatt som hans vidneforklaring.

Vidnet tilføier, at «Svein Jarl» styrte kurs nordost. Undervandsbaaten observertes først forenom litt paa bakbord. Den styrte i motsat kurs av «Svein Jarl», indtil den kom omtrent midt for dampskibets bro paa bakbords side. Avstanden mellem «Svein Jarl» og undervandsbaaten var da ca. 50 favner. I dette øieblik gav undervandsbaaten høire ror, og skar ut til siden, og straks derpaa skedde eksplosionen. Vidnet saa ingen torpedo, men efter undervandsbaatens manøvre ring er han ikke i tvil om, at eksplosionen blev foraarsaket ved utskydningen av en torpedo fra undervandsbaaten. Vidnet observerte ingen miner i farvandet.

Eksplosionen skedde kl. 11^{3/4}, engelsk tid. Det var overskyet med svak, sydvestlig vind. Det var ikke mørkere, end at vidnet tydelig kunde se hele taarnbygningen paa undervandsbaaten.

Med hensyn til anbringelsen av de nationale farver paa skibet og lanternerne, forklarte vidnet sig helt overensstemmende med kapteinene.

Før eksplosionen saa vidnet ingen lys eller lyssignaler fra undervandsbaaten. Da vidnet laa i vandet, opdaget han 2 røde blus op til luvert i den retning, hvor undervandsbaaten forsvant, og vidnet mener, at disse blus skrev sig fra undervandsbaaten.

«Svein Jarl»s last bestod av kul, bestemt til Kirkenes. Dampskibets lanterner var alle i fuld orden.

«Svein Jarl» styrte nordost, og kursen blev ikke forandret efter at man opdaget undervandsbaaten.

Oplæst og vedtat.

2det vidne, Teodor Albert Tobiassen, fremstod og forklarte, at han laa tilkøis, da han blev vækket af et voldsomt brak. Han sprang øieblikkelig op paa dækket. Umiddelbart efter slog sjøen over dampskibet, og vidnet blev med i dragsuget. Efter at vidnet i et par minutter hadde ligget i vandet, opdaget han dampskibets travaljebaat. Han fik nu denne rundt og kunde ro litt med et par fjælbiter. Om hvad der videre passerte, forklarte vidnet sig helt overensstemmende med den fremlagte rapport. Vidnet saa ingen undervandsbaat.

Angaaende anbringelsen av de nationale

farver paa «Svein Jarl», forklarte vidnet sig som 1ste vidne. Vidnet saa, at skibets lanterner var ute og var tændt. Da vidnet kom op paa dækket, var det ikke mørkere end at vidnet kunde se navnet paa skibssiden. Vidnet betegner det som tusmørkt eller skymt.

Oplæst og vedtat.

3dje vidne, Albert French, fremstod og forklarte, at han stod tilrørs og saa undervandsbaaten komme imot «Svein Jarl» paa bakbords baug, styrende i motsat retning, indtil den kom omtrent tvers av dampskibet i en avstand av ca. 30 meter. Undervandsbaaten gav da høire ror og svinget ut til siden. Straks efter skedde eksplosionen. Vidnet antar, at undervandsbaaten i eksplotionsøieblikket var i en avstand fra dampskibet av ca. 100 meter. Dampskibet faldt straks over til bakbord. Vidnet sprang i bakbords livbaat, men denne blev tat av sjøen og vidnet faldt i vandet. Vidnet reddet sig paa en leder, og blev senere optat av en hollandsk fiskersmakke. Vidnet saa ingen som helst signaler eller lys fra undervandsbaaten. Heller ikke blev der avfyret noget skud fra denne.

«Svein Jarl» hadde kurs nordost halvt nord, og forandret ikke denne kurs efter at man opdagede undervandsbaaten. Skibet holdt stedig kurs helt til eksplosionen skedde.

Alle lanterner ombord i «Svein Jarl» var tændt og iorden.

Det var overskyet med en liten bris av sydvest. Vidnet uttaler at det ikke var mørkt, det var tusmørke.

«Svein Jarl» hadde de nationale farver malt i stripene paa hver side av skibet.

Oplæst og vedtat.

Vidnerne blev derefter edfæstet.

Fremstod kaptein Randers og blev gjort bekjendt med de av vidnerne avgivne forklaringer, til hvilke han intet hadde at bemerke.

Med hensyn til lasten oplyste kapteinene, at den var bestemt til Kirkenes, og at konnossementet lød paa Nordenfjeldske dampskibselskap, som har kuloplag i Kirkenes.

Kapteinene oplyste videre paa foranledning, at en av de reddede mandskaper, letmatros Johannes Johnsen Nyborg, blev ligende igjen paa sykehus i Rotterdam, og

saaledes ikke har kunnet fremstilles til sjøforklaring her.

Baumann begjærte derefter sjøforklaringen sluttet.

Retten ansatte translator Meisterlins salær til 15 — femten — kroner.

Eragtet: Sjøforklaringen sluttes. Retten hævet.

Einar Dyblie. H. Flock. L. Helgeby.

Seilskib «Bellglade» (J. H. W. L.) av Tønsberg.

Reg-ton br.: 664, last; trælast, ødelagt 12te juni paa reise fra Halifax N. S. til Sharpness. Omkommet: ingen.

Aar 1915 den 1ste juli holdtes sjøret for Kristiania i byrettens lokale i Justisbygningen under ledelse av assessor Winsnes med de opnævnte sjøretsmedlemmer Schetelig og Rasmussen.

Hvor da blev foretaget sak nr. 143 — 1915, sjøforklaring i anledning av bark «Bellglade»'s sækning ved en tysk undervandsbaat.

Journalutdrag.

Utdrag av barkskib «Bellglade» av Tønsbergs skibsjournal.

«Bellglade» avgik fra Halifax den 20de mai med en ladning planker og bord bestemt til Sharpness, England. Skibet var i enhver henseende vel utrustet for den forestaaende reise. Mandskapet bestod i det hele av 10 mand; vi maatte gaa 2 mand forkort, da det var umulig at opdrive nogen flere, og skibet var stoppet i 2 dage. Reisen forløp heldig og uten noget særlig at bemerke før lørdag den 12te juni kl. 5,20 emd. da vi fik se en undervandsbaat komme op imot os vestenfra. Vi laa da bide vind n. n. o. over med ca. 3 knobs fart. Undervandsbaaten forandret snart kurs og styrte for et større skib, som kom ut Bristolkanalen, og som viste sig at være den engelske 4-mastet bark «Craun of Indian» som straks blev skutt isænk. Efter at ha gjort dette, kom den over til os. Imens hadde vi svinget ut vor livbaat. Han signaliserte, og skibets fører gik med 4 mand ombord i undervands-

baaten med skibets papirer; disse blev overrakt chefen. Der taltes tysk ombord, men en av mandskapet paa undervandsbaaten talte til «Bellglade»'s kaptein paa norsk, hvor vi kom fra, hvor vi skulde hen, og hvad lasten bestod av, og saa beholdt de skibets papirer, maalerbrev, klareringspapirer, konnossement og folkeliste, og sa at vi hadde kontrabande ombord, og at vi saa snart som mulig og øieblikkelig vende tilbake til skibet og hente det øvrige mandskap, og øieblikkelig forlate skibet, da det skulde sæknes. Kapteinen protesterte og sa, at det var norsk skib. Til svar herpaa fik han, at det vilde bli ordnet for priseretsdommen i Tyskland. Baaten hadde ikke flag, men et litet nummer forut med merke U. 35. Da det resterende av mandskapet straks blev hentet, og alle næsten som de gik og stod, og vi med livbaaten var kommet ca. 300 meter fra skibet, begyndte undervandsbaaten at beskyte «Bellglade» paa b. b side. Den skjøt 2 skud i skibets side under vandlinjen, og som det syntes en sprænggranat igjennem fokkemasten, et stykke faldt ned nogle faa meter fra vor baat. Efter at ha skutt disse 3 skud sæknet den sig under vandet. «Bellglade» begyndte at lægge sig meget over paa siden. Vi rodde for en røk, som nærmet sig, og som senere viste sig at være en linefisker, som tok baade det engelske og vores mandskap ombord, da var kl. omtr. 7,30 eftm., og saa landet vi søndags morgen den 13de juni i Milford Haven.

Skibet blev forlatt efter bestikket paa 50° 54' n. br., 6° 47' L. W. f. Gr.

Hans Johansen, Karl Kristiansen.
1ste styrmand.

Alfred Andresen.

For skibsinspektøren møtte sjøkyndig besigtigelsesmand Schervig.

Utdraget sammenholdtes med journalen og fandtes overenstemmende med denne.

Fremstod kapteinen Rasmus Cornelius Tønnesssen Hana, 43 aar gammel, bosat i Stavanger. Han henholdt sig til journalutdraget og oplyste videre, at «Bellglade» var graamalt med navnet samt «Norge» i sorte bokstaver midtskibs og paa hver side derav et malt 12 à 14